

MEMO

Onderwerp:
Effect BP Kazerneterreinen op FFwet soorten in nabije omgeving

Apeldoorn,
26 februari 2013

Projectnummer:
B02042.000241.0100

DIVISIE MILIEU & RUIMTE

Van:
Fenneke van der Vegte

Opgesteld door:
Fenneke van der Vegte

Afdeling:
Divisie M&R Apeldoorn

Ons kenmerk:
076961672:C

Aan:
gemeente Ede

Kopieën aan:

Aanleiding

Gemeente Ede heeft een bestemmingsplan opgesteld voor de herinrichting van de Kazerneterreinen in Ede. Onderdeel van de procedure waren onder meer een m.e.r. en een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

De commissie voor de m.e.r. heeft de documenten ingezien en een advies geschreven. De commissie adviseerde om dieper in te gaan op een aantal aspecten van de Flora- en faunawet.

Dit memo beantwoordt aan dit advies en gaat daarbij in op de volgende aspecten:

- Welke tabel 3 soorten kunnen voorkomen in het effectgebied van het bestemmingsplan?
- Wat is het effect van de ontwikkelingen op deze soorten?
- Welke verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet kunnen overtreden worden?
- Welke maatregelen worden getroffen om overtreding te voorkomen?

Het effectgebied van het bestemmingsplan is het gebied waarin veranderingen zijn als gevolg van de inrichting van de Kazerneterreinen. In dit memo wordt gekeken naar het gebied waar voor beschermde soorten veranderingen optreden. In de passende beoordeling is gekeken tot waar verstoring vanuit de kazerneterreinen reikt. Hieruit blijkt dat in de Syssest en op de westzijde van de Ginkelse heide de recreatiedruk enigszins toeneemt. Mogelijke effecten van de toegenomen recreatiedruk op beschermde soorten van de Flora- en faunawet zijn niet in voldoende mate beschreven aldus de commissie voor de m.e.r.. Dit memo beschrijft deze effecten.

Dit memo is geschreven vanuit het oogpunt dat de lezer kennis heeft van de documenten die opgesteld zijn in het kader van de bestemmingsplanprocedure van de kazerneterreinen.

ARCADIS

Maatregelen in het kader van Natura 2000

De maatregelen die genomen worden in het kader van Natura 2000 kunnen mogelijk ook relevant zijn voor dit memo. Op onderstaande kaart is aangegeven welke maatregelen getroffen worden. Daarnaast wordt, in het kader van Bestemmingsplan Parklaan, 4 ha geplagd op de Ginkelse heide, in het gebied waar ook de paden afgesloten worden

Voorkomende soorten

De volgende soorten worden gezien het biotoop en hun verspreiding verwacht in de Sysseelt en de westzijde van de Ginkelse heide:

- Zandhagedis
- Hazelworm
- Adder
- Gladde slang
- Boommarter
- Das
- Diverse soorten vleermuizen

Hieronder wordt per soort of soortgroep beschreven welke effecten op kunnen treden en of dit leidt tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Zandhagedis

Zandhagedissen komen voor op droge heideterreinen, open vlakten in bossen, bosranden, wegbermen en spoordijken, vooral op zuidelijke hellingen. Overgangen van lage vegetatie naar hogere vegetatie genieten daarbij de voorkeur. De zandhagedis is sterk afhankelijk van zon en warmte en daarmee van de lokale klimatologische omstandigheden. Zandhagedissen leven solitair. Ze zijn plaatstrouw, jaar in jaar uit, en de mannetjes verdedigen een territorium. Territoria overlappen elkaar. Zandhagedissen

ARCADIS

overwinteren in de grond, in een verlaten zoogdierhol of in een zelfgegraven hol. Individuen maken vaak jaar in jaar uit gebruik van hetzelfde winterverblijf. De eieren worden afgezet in de bodem; op onbegroeide plaatsen in het wat hardere zand.

De zandhagedis komt voor op de Ginkelse heide. De Sysselt vormt geen geschikt leefgebied, op de kleine heidegebiedjes na. Het leefgebied van zandhagedissen overlapt met het deel van het gebied waar recreanten komen: namelijk de randen van zandpaden. De beschikbaarheid van open zandige plekken is deels te danken aan het feit dat er betreding is.

Er is geen informatie over een dosis-effectrelatie van recreatie op zandhagedissen. Het is daarmee niet bekend of een toename van recreatie zorgt voor effecten op het leefgebied van deze soort. In dit geval is de toename van de recreatiedruk op het belangrijkste leefgebied (de Ginkelse heide) beperkt: de meeste recreanten zullen in het westelijk deel blijven.

Daarnaast worden op een gedeelte van de Ginkelse heide maatregelen getroffen om effecten van recreatie op Natura 2000 waarden te voorkomen. De zandhagedis kan hiervan profiteren. Door het plaggen ontstaat een gevarieerder habitat waardoor de geschiktheid van het gebied toeneemt.

De recreatiedruk in het westelijk deel van de Sysselt zal wel behoorlijk toenemen. Echter, de recreatiedruk in de huidige situatie is ook al hoog. In de duingebieden elders in Nederland komen ook zandhagedissen voor naast drukke paden. Er is daarom geen reden om aan te nemen dat de toename van recreatie leidt tot een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied.

In het kader van Natura 2000 wordt ook de bosrand van het grootste heidegebied in de Sysselt verbeterd, waardoor de kwaliteit van het leefgebied van de zandhagedis toeneemt. Overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet zijn daarom ook niet aannemelijk: er zou dan sprake moeten zijn van het opzettelijk verontrusten van dieren of het vernietigen van verblijfplaatsen. Gezien het feit dat het gebruik van het gebied niet wezenlijk verandert, is het niet aannemelijk dat dit het geval is.

De toename van recreatie in de Sysselt en de Ginkelse heide zal niet leiden tot overtredingen van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Hazelworm

De hazelworm leeft op warme, beschutte, halfopen terreinen met vochthoudende bodem zoals bosranden, open plekken in bossen, ruige heidevelden, bermten van wegen en spoorwegen. Ze leven het grootste deel van de dag verborgen tussen de vegetatie, onder stenen of in holen onder de grond en zijn ook in de schemer actief. Het oostelijke deel van de Sysselt is voor deze soort het meest geschikt door de aanwezigheid van kleine open plekken in het bos; deze zijn er minder in het westelijk deel. Hazelwormen maken wel gebruik van open plekken en ook van paden om te zonnen. Zonnende dieren kunnen daarom wel verstoord worden door recreanten. Hier is echter geen sprake van opzettelijke verontrusting van dieren of het aantasten van vaste rust- of verblijfplaatsen. Het leefgebied van de hazelworm overlapt maar beperkt met het gebied waar recreatie plaatsvindt. Intensivering van de recreatie zal daarom ook niet leiden tot overtredingen van de Flora- en faunawet.

Das & boommarter

De das en de boommarter komen voor in de Sysselt; beide zijn nachtactieve dieren. Er is geen sprake van veranderingen in het gebruik van het gebied; alleen een intensivering in het westelijk deel. Dassen leven ook in urbane gebieden dus dit hoeft geen belemmering te vormen. Wel is het belangrijk dat het hondenlosloopgebied niet uitgebreid wordt. Dit zou wel tot negatieve effecten kunnen leiden. Dit is echter niet het geval.

ARCADIS

De Sysselt en de Ginkelse heide zijn alleen toegankelijk van zonsopgang tot zonsondergang. In deze periode zijn dassen en boommarters niet of nauwelijks actief. Er is dus geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de das of boomarter.

Gladde slang

De gladde slang heeft een voorkeur voor open, laagbegroeide gebieden zoals heidevelden of hoogveengebieden, liefst op taluds of andere hellingstructuren zoals bulten en kuilen. Ze mijden hitte en zijn op wat koelere dagen of bij motregen actief. Op hete dagen houden zij zich schuil. Deze soort komt mogelijk voor op de Ginkelse heide.

In dit geval is de toename van de recreatiedruk op het leefgebied (de Ginkelse heide) beperkt: de meeste recreanten zullen in het westelijk deel van de Sysselt blijven. Daarnaast worden op een gedeelte van de Ginkelse heide maatregelen getroffen om effecten van recreatie op Natura 2000 waarden te voorkomen. De gladde slang kan hiervan profiteren. Door het plaggen ontstaat een gevarieerder habitat waardoor de geschiktheid van het gebied toeneemt. Overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet zijn daarom ook niet aannemelijk: er zou dan sprake moeten zijn van het opzettelijk verontrusten van dieren of het vernietigen van verblijfplaatsen. Gezien het feit dat het gebruik van het gebied niet wezenlijk verandert, is het niet aannemelijk dat dit het geval is.

Vleermuizen

Op de kazerneterreinen komen verschillende soorten vleermuizen voor en zijn ook verblijfplaatsen aangetroffen. De Sysselt is voor vleermuizen ook een zeer geschikt leefgebied en door het grote aantal oude bomen zullen waarschijnlijk ook verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen in het gebied aanwezig zijn. De Ginkelse heide wordt zeer waarschijnlijk gebruikt als foerageergebied.

De toename van verstoring in het westelijk deel van de Sysselt is niet van invloed op de kwaliteit van het leefgebied voor vleermuizen en heeft ook geen effect op het aantal of de functionaliteit van verblijfplaatsen. De Sysselt en de Ginkelse heide zijn alleen toegankelijk van zonsopgang tot zonsondergang. In deze periode zijn vleermuizen niet of nauwelijks actief. Er is dus geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor vleermuizen.

Vogels

In het kader van de Natuurbeschermingswet is in de passende beoordeling gekeken naar effecten op vogels die aangewezen zijn voor Natura 2000-gebied Veluwe. Intensivering van de recreatie bleek mogelijk tot negatieve effecten te leiden. Hier zijn maatregelen voor getroffen.

De intensivering in het westelijk deel van de Sysselt leidt tot een verminderde kwaliteit van het leefgebied voor vogels. Daarom worden in het oostelijk deel een aantal paden afgesloten. Hierdoor zal hier verbetering van de kwaliteit optreden (minder verstoring).

Ook op de Ginkelse heide worden maatregelen getroffen. In de huidige situatie broeden er enkele nachtzwaluwen op de heide. Er is door Defensie op OT Ederheide en Ginkelse Heide in drie jaren een broedvogelkartering uitgevoerd, met tussenpozen van telkens zes jaren (1997, 2003 en 2009). Hieruit blijkt dat soorten die op de grond broeden zoals de tapuit, graspieper en veldleeuwerik een positieve trend vertonen van het aantal broedparen. Opvallend is dat de hele groep van graslanden en vergraste heide een afname laat zien in de westelijke zone en het noordoosten van het terrein, daar waar opslag van struwelen en bomen het meest voorkomt. Dit wordt gecompenseerd door een toename elders. De soorten reageren zoals verwacht negatief op het dichtgroeien van open heide. De maatregelen die

ARCADIS

genomen worden in het kader van Natura 2000 zullen naar verwachting een positief effect hebben op de kwaliteit van het leefgebied aan de westrand van de Ginkelse heide. Dit ondervangt eventuele effecten van intensivering van recreatie. Overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Flora- en faunawet zijn daarom ook niet aan de orde.

Conclusie:

Op grond van bovenstaand kan worden geconcludeerd dat het bestemmingsplan Kazerneterreinen geen verbodsbepalingen overtreedt van de Flora- en faunawet voor wat betreft de omliggende gebieden die in de invloedssfeer liggen van de Kazerneterreinen (Syssest en de westzijde van de Ginkelse heide).